

no poglavlje predstavlja bogata građa radničkog pokreta i NOB-e na ovom području koja će se na ovaj način objediniti na jednom mjestu.

Muzej ne želi ostati izoliran i raditi sam za sebe, već se planira uspostavljanje suradnje s radnim organizacijama i ostalim institucijama na području općine. Jedan od načina uspostavljanja suradnje bit će i Muzejski savjet pri ovom Muzeju koji će uvijek biti uključen u muzejske akcije. Na početku rada Muzej je uspostavio suradnju s ostalim srodnim institucijama na području Slavonije i Baranje.

Prvi zadatak koji Muzej ima pred sobom je upoznavanje građana Slatine s ovom institucijom. To će se kontinuirano raditi u suradnji sa radio-stanicom koja radi u okviru Narodnog sveučilišta. Muzej će također biti u sklopu Narodnog sveučilišta. Dok se ne osposobi prostor muzeja kustos se nalazi na adresi Narodnog sveučilišta. Prva veća akcija na području izlagačke djelatnosti planirana je za jesen, odnosno za Dan oslobođenja Slatine.

Želja nam je da naš muzej bude kulturni centar koji će sačuvati bogatu kulturnu baštinu ovoga kraja, koji će zadovoljiti kulturne potrebe radnih ljudi i građana i koji će svojim radom dovesti do proširenih kulturnih potreba.

ABSTRACT

The newly-opened Podravska Slatina District Museum

D. Šuvak

The District museum of Podravska Slatina is housed in one part of the city castle, which dates back to 1732. The museum's floor space is 200 square meters. It is classified as a complex museum institution of the district type. The author reviews the collecting of and model of presenting material from the Slatina region, ranging from its archaeology, ethnology, cultural history to its part in the National Liberation War. The museum, in this, plans to collaborate with other institutions in the region.

Spomen-soba don Frane Bulića u Tusculumu

Arsen Duplančić

Arheološki muzej, Split

Želja da na dostojan način obilježi uspomenu na svog najistaknutijeg arheologa bila je poticaj Arheološkom

muzeju u Splitu da u povodu 50. obljetnice smrti don Frane Bulića priredi nekoliko manifestacija.

Tako je na samu godišnjicu smrti, 29. srpnja 1984. god., održan komemorativni skup ispred Bulićeva sarkofaga na Manastirinama u Solinu. Predstavnici Arheološkog muzeja, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i Društva prijatelja kulturne baštine Splita položili su, uz prigodne govore, vijence na Bulićev grob, a zatim je u obližnjem Tusculumu otvorena memorijalna soba don Frane Bulića. Na jesen, točnije 26. studenoga 1984. god., u zgradi Muzeja otvorena je velika izložba o Buliću. Na njoj je dokumentima, fotografijama, slikama, knjigama, arheološkim predmetima i drugim na zoran način prikazan Bulićev život i rad.

Istog dana održan je znanstveni skup pod naslovom »Bulić — 50 godina nakon smrti«. Skup je nastavljen nizom predavanja koja su za vrijeme trajanja izložbe održavali naši istaknuti znanstveni radnici. Tekstovi referata sa znanstvenog skupa i predavanja bit će naknadno objavljeni u muzejskom časopisu »Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku« pa će na taj način rezultati istraživanja njihovih autora postati pristupačni široj javnosti.

Bulićeva spomen-soba, osim što ima trajan karakter, predstavlja ujedno sastavni dio spomenute izložbe. U sobi je dijelom obnovljen izgled Tusculuma i

prikazana Bulićeva veza sa solinskim starinama. Kameni stol na drvenom podu, dvije kamene sofe (polovine nekog sarkofaga) i nekoliko seljačkih stolica skromno su pokućstvo nekadašnje gostinjske sobe. »Pokućstvo je sve od kamena; samo što su sjedalice okolo stola od drveta: izdjelala ih ruka našega Zagorca.« I poznati jelovnik »Ad Bonum Pastorem« isklešan je u kamenu. Tu su i jedna amfora, kamene urne te poštanski sandučić koji je postao od urne zahvaljujući Bulićevoj dovtljivosti. No, iako je sve od kamena, domaćin je s toplinom pružao dobrodošlicu i srdačno primao goste.

Bulić je rado i često boravio u svom Tusculumu. U njemu je radio, odmarao se, dočekivao goste, a u njegovoj blizini pripremio je sebi vječni dom. Upravo taj njegov boravak i rad u Solinu prikazuje niz fotografija: Bulić na Manastirinama, u gradskoj bazilici, pokraj crkvice sv. Dujma, u Tusculumu, na Marusincu, ispred svoga sarkofaga... A ispod njih nekoliko rukopisa, bilješke, objavljeni radovi. I jedan Bulićev šejir je tu, i molitvenik, i obredni jastuk, i kutije odlikovanja. Nasuprot: dvije diplome i stara »Arheološka karta Solina i okolice«. U niši pak kopija znamenitog natpisa »Pro duce Trepim«.

Bulićeva bista, rad I. Bulimbašića, i fotografija svečanog otvorenja Prvog međunarodnog kongresa za starokrš-

Spomen-soba don Frane Bulića u Tusculumu

čansku arheologiju 1894. u Solinu zaokružuju ovu sobu o čijoj namjeni govori natpis:

DON FRANE BULIĆ

1846—1934

IN MEMORIAM

O PEDESETOJ OBLJETNICI SMRTI

Iako je Bulić svojom izuzetnom aktivnošću ostavio trajan spomen o sebi, uređenje ove sobe, izvedeno po zamisli E. Marina, A. Duplančića i I. Čičin-Šaina, samo je dokaz više o značenju njegova djela čiji je nasljednik upravo Arheološki muzej u Splitu. Kada se govori o Buliću, tada se u prvi plan uvijek stavlja njegov arheološki rad i pritom se manje računa vodi o njegovoj muzeološkoj djelatnosti koja je usko vezana uz onu prvu. Počevši od 1884. god., kada je službeno postao ravnateljem Muzeja, Bulić uvodi inventarne knjige — kataloge i, postupno, vlastitom rukom popisuje tisuće predmeta bilježeći o njima potrebne podatke. On nastoji sakupiti što više predmeta i donijeti ih u Muzej te ih tako sačuvati od propadanja. Strpljivo povezuje raskomadane natpise, objedinjuje raštrkane nalaze, cjelovitije zadržava. U svom »Bullettino di archeologia e storia dalmata«, odnosno »Vjesniku za arheologiju i historiju dalmatinsku«, redovito donosi popise nabavljenih predmeta i tako bar na sumaran način obavještava javnost o fundusu Muzeja.

Bulićeva uporna i dugotrajna borba za izgradnju nove zgrade Muzeja također je odraz njegove brige za spomenike. On želi velik muzej u koji će moći ne samo pohraniti već i na odgovarajući način izložiti mnoštvo već sakupljenih spomenika. U tu svrhu nabavlja za ono vrijeme pogodne vitrine čiji će donji dio služiti i kao depo za male predmete. Osim toga, Bulić se brine o restauriranju i konzerviranju nalaza pa ih zbog toga šalje u Beč, a na knjigama o tim temama bilježi da su namijenjene preparatoru.

Kao preduvjet za normalan znanstveni rad i obradu sakupljene građe Bulić uređuje prostranu biblioteku koju stalno obogaćuje novim i vrijednim knjigama. I za njen fond uvodi katalog i popisuje ga.

Ovih nekoliko natuknica jasno govori o Buliću kao muzealcu, ali također upućuje na potrebu točne ocjene tog vida njegove djelatnosti. Započeto svestrano proučavanje Bulićeva života i rada sigurno će pridonijeti i tome.

ABSTRACT

The Memorial room of don Frane Bulić in Tusculum

A. Duplančić

To commemorate the 50th anniversary of the death of don Frane Bulić, the Archaeological Museum in Split has prepared an extensive program ranging from exhibitions on the life and work of Bulić to a scientific meeting devoted to this important figure in the country's archaeology, and the opening of a Memorial room in Tusculum, where much of Bulić's research took place. The author cites Bulić's work regarding museums in Split and elsewhere, the restoration and conservation of sites, his struggle to construct a building to house an archaeological museum in Split, and his publishing activities.

Ponovno otvaranje Muzeja Psihijatrijske bolnice Vrapče

Marija Lipovac

Biblioteka Psihijatrijske bolnice Vrapče, Zagreb

U povodu proslave 105. obljetnice postojanje Psihijatrijske bolnice Vrapče, 15. studenog 1984. god., ponovno je, nakon 20 godina, otvoren Muzej bolnice. Evo nekoliko podataka o bolničkom muzeju.

Oko 1932. god. u Bolnici Vrapče počeli su liječnici, liječeći psihijatrijske pacijente, prikupljati materijal u vezi s bolesnicima, i to onaj materijal koji su smatrali da ga vrijedi sačuvati. Bili su to crteži bolesnika, grafike, ulja, pasteli, glinene izrađevine, figure od drva, pisma pacijenata, pjesme, sastavci, predmeti vezani uz pokušaje bijega i oslobađanje itd. Bio je to fundus budućeg muzeja koji je 1954. god. dobio i svoju prostoriju u kojoj se još i danas nalazi. Prostorija se sastoji od donjeg dijela (veličina 6,5 m × 10,5 m tlocrta s galerijom veličine 6,50 m × 4 m i 6,50 m × 2,5 m).

Svoju legalnu formu Muzej dobiva tek 1963. god., kad je za čuvara zbirke imenovan dr Stanislav Župić, koji će se od tada »stalno za nju brinuti i nastojati da se definitivno uredi i učini pristupačnom interesima — publici i studentima koji će imati interesa za psihijatriju i njezine manifestacije«.¹

Dvije godine kasnije, u Izvještaju o radu Muzeja nalazimo i ovo: Te godine (1965) počelo se sa sistematskim

registriranjem eksponata, no kasnije se od toga odustalo iz dva razloga: prvo, još nije bila završena sama sistematizacija i, drugo, nije se našlo spremište za nemali broj slika.

Drugi zadatak bilo je sređivanje pisma bolesnika, koje se namjeravalo koristiti i kao nastavni materijal. Sastavljenje izvoda iz povijesti bolesti, i to uglavnom onih povijesti bolesti čiji nosioci imaju eksponate u zbirci, bio je treći zadatak. Predviđalo se također i tiskanje jedne opsežnije monografije o Muzeju, no, na žalost, do realizacije nikad nije došlo. Također se radilo na tome da se populariziraju izložbe u nas i u svijetu, pa se s tom namjerom vršila prepiska sa inž. Josefikom iz Praga, te s našim slikarom Slavkom Kopačom, koji je radio u muzeju slične vrste u Parizu.

I naposljetku, kao zaključno, u opisanju planova rada u Muzeju, dr Župić ustvrđuje: »Ova zbirka ima jednako takvu informativnu kao i pedagošku važnost. Samo dijelom se radi o muzejskim izložbenim eksponatima, a velik dio je arhivski materijal koji je za mlade psihijatre i pomoćne psihijatrijske službenike, niže i više njegovateljsko osoblje od važnosti. Ako se uzme u obzir da u samoj Bolnici postoji i Škola za medicinske sestre, onda muzejska i arhivska zbirka ima i značenje pomoćnih učila«.

Poslije smrti dra Župića Muzej ostaje bez kustosa, pa je i posao oko sređivanja, sabiranja i nabavke novih eksponata privremeno prekinut.

U novije se vrijeme opet kontinuirano radi s ciljem da se revitalizira ovaj specijalan, i u Hrvatskoj raritetan muzej. Taj posao podijelili su međusobno službenici Bolnice — prof. Zoltan Gabor, akademski slikar, i prof. Marija Lipovac, bibliotekar. Prema prijedlozima Muzejskog dokumentacionog centra u Zagrebu, nasojalo se prilikom dosadašnjeg obnavljanja i uređenja Muzeja a i u njegovom daljnjem funkcioniranju, uvažiti prijedloge i propozicije koje je spomenuti Muzejski centar sugerirao a to bi bilo sljedeće:

- izrada općeg programa koncepcije nove postave Muzeja;
- klasifikacija muzejske građe;
- nastavak rada na prikupljanju, sređivanju, čuvanju i izlaganju građe kao i publiciranju te građe;
- osnivanje dokumentacijskog odjela Muzeja kao mjesta kontinuiranog prikupljanja, obrade i diseminacije dokumentacije i informacija iz područja djelatnosti Muzeja;
- uspostavljanje informacijskog sistema Muzeja referalnog tipa u smislu da postane izvor-indikator koji će